

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Багачевського міського суду Черкаської області**

23.09.2025

м. Черкаси, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 23 вересня 2025 року групою НПМ здійснено відвідування Багачевського міського суду Черкаської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Тептюк Максим Петрович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області (керівник групи НПМ);

Шваля Костянтин Вадимович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Строкань Сергій Ігоревич, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації (регіональний координатор при представнику Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області);

Кулик Маїна Олегівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Установа знаходиться за адресою: 20251, Звенигородський р-н., Черкаська обл., м. Багачеве, вул. Будівельна, буд. 1.

Керівництво суду:

Здоровило Валерій Андрійович, голова суду;

Зятина Ольга Сергіївна, керівник апарату суду.

Штатна чисельність працівників суду – 17, з них штатна чисельність суддів – 3.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» установа є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає по першій інстанції цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщений в одноповерховій будівлі. В установі розташовано 2 зали судових засідань, одна з яких пристосована для розгляду кримінальних справ, у якій розміщена кабіна із захисного скла для підсудних та наявне обладнання для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

У будівлі суду облаштовано два входи – основний (центральный) та конвойний вхід. Пропускний режим та охорону суду здійснюють працівники Служби судової охорони. На пропускному пункті наявна аптечка.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової

адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правилами та обов'язками учасників судових процесів тощо.

Будівля у повному обсязі забезпечена достатньою кількістю вогнегасників, які перевірені та готові до використання за призначенням у разі потреби. Крім того, наявна автоматична система сповіщення про пожежну небезпеку.

У блоці, де розміщені камери для підсудних (засуджених), передбачено спеціальний санвузол, який обладнаний умивальником, унітазом та урною для сміття.

Під час відвідування, обвинувачені, взяті під варту, засуджені, адміністратовані особи в суді не перебували.

Доставлення обвинувачених та засуджених осіб до приміщення суду здійснюється Ротою конвойної служби Головного управління Національної поліції в Черкаській області, окремим входом.

Для забезпечення знезараження залу судових засідань, у якому розглядаються кримінальні справи, а також камер для підсудних (засуджених), зазначені приміщення обладнані двома бактерицидними опромінювачами.

Випадків заподіяння смерті утримуваним або тілесних ушкоджень в суді не відбувалось.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НПМ не здійснювалось.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН), де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість у суді в наявності лише дві камери для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою (Фото № 3).

2. Установлено порушення пункту 6.5.2 ДБН, розміри площ камерних приміщень не відповідають нормативним вимогам. Згідно з результатами вимірювання, проведеного із застосуванням технічного засобу (лазерного далекоміра), фактична площа першої камери становить 2,272 м², а другої 2,188 м².

При цьому згідно із зазначеними вимогами мінімальна площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4,0 м² (Фото № 1, № 2).

3. У порушення пункту 15 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), у блоці, де розміщені камери, у коридорі, де проходить маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань, відсутня система відеонагляду.

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини).

4. У порушенні Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

5. У порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН та пункту 13 Інструкції, в приміщенні суду відсутній ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами (Фото № 4).

6. У порушення пункту 5.11 ДБН та пункту 14 Інструкції, у суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

7. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН, приміщення суду не обладнано кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права на доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 26 Конституції України).

8. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати.

Інші порушення.

9. Під час відвідування суду групою НПМ було виявлено, що в аптечці, яка знаходиться в приміщенні варті, зберігаються лікарські засоби з простроченим терміном придатності (Фото № 5).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Черкаській області, Багачевському міському суду Черкаської області відповідно до компетенції:

1. Обладнати бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті;
2. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зали судових засідань;
3. Облаштувати у суді кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
4. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;
5. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття;
6. Оновити склад аптечок невідкладної домедичної допомоги;
7. Облаштувати у приміщенні суду санітарний вузол для маломобільних груп населення.

Додатки: Фотоматеріали – 2 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Черкаській області**

Максим ТЕПТЮК

Фото № 1

Фото № 2

Фото № 3

Фото № 4

Фото № 5

